

BOLDOGSÁGOS SZŰZ MÁRIA, AZ EGYHÁZ ANYJA

1-4 oldal

Olv.: ApCsel 1,12-14 – Jn 19,25-27

KOZMA IMRE OH ATYA SZENTMISÉJÉRŐL***Szentmise bevezetése***

Szeretettel köszöntöm a hívő keresztényeket! És akkor a többieket hogy hívjuk? Nem hívő keresztények? Dehogynem, ugye. Hát akkor túlbuzgók a hív keresztények? Az se igaz. Nem az Istenről van szó, hanem rólunk, az Istennek mindenki fontos, ez nyilvánvaló, azért még néha nekünk is sok ember fontos. Mindenesetre a megrögzött keresztényeken kívül kettő-négy-hat... tizennégy. Mert ugye, amit éppen a két fiúval beszélgettünk a szentmise előtt, ez az ő számukra egy családtalálkozó a szentmise. Úgyhogy annyiféleképpen lehet értelmezni a kérdést. Bence, neked nagyon örültem, mikor megláttalak az ajtóban, hogy jöttök édesanyáddal, bár te előbb érkeztél az ajtóhoz, ahogy láttam – fiatalabb, tud futni...

Úgyhogy mindenesetre, kedves jó testvérek, szükség van a mi buzgóságunkra, és éppen erre van nagyon nagy szüksége a világnak. Nem véletlenül ünnepeljük ezt a mai ünnepet: Mária, az Egyház Anyja. Ez egy új ünnep, ez a zsinatnak a gyümölcse. A zsinat sok-sok újítást hozott, az egyik ezek közül éppen ez, hogy Mária az Egyház Anyja. És ez mit üzen nekünk? Ez bizony nagyon-nagyon fontos, és ez abban a megújulási körben helyezkedik el, ez az ünnep, amit ugyancsak a zsinat mint egy újat, új gondolatot hangsúlyozott, hogy a család kis egyház, a nagy Egyház pedig legyen család. Tehát a család meg az Egyház kapcsolata, ennek a gondolatának a körében jelenik meg ez az ünnep, amit bizony istenigazából nem tettünk magunkévá. Magamra is értem ezt, mert úgy kijelentették ezt az igazságot, ami nagyon szép igazság, hiszen Mária társmegváltó, ez is a zsinatnak egy új gondolata, de azért nem tett talán az egyetemes Egyház elég sokat azért, hogy ez közel kerüljön hozzánk. Nyilvánvaló, ebben bűnösök a papok is, én is, hogy ez az üzenet nem került jobban a szívünk kapujához. Legalább kopogtasson rajta!

Szentbeszéd

Kedves testvérek! Kevésszer gondolunk arra, hogy a II. Vatikáni Zsinat idején, amit egy nagyon idős ember, XXIII. János hívott össze, és akkor, amikor XXIII. János pápát megválasztották, akkor nagy mozgás volt az Egyház életében és – ugye mindig a Szentlélekre hivatkozunk akkor, amikor nagy döntéseket hoz az Egyház, de igen sokszor az egyes emberek is a Lélekre hivatkoznak döntéseik esetén – akkor bizony nagyon nehéz helyzetben volt az Egyház. Persze azt nem gondoltuk, hogy még olyan helyzet is lehet, ami most éppen van, de akkor nem ilyenfajta gondok voltak, mint ma, hanem valóban a keresztény üzenetnek az értékét kérdőjelezték meg, és bizony ez sokkal mélyebben érinti az életünket és egyáltalán a világ sorsát, mint gondoljuk.

Mert hiszen éppen ez a mai ünnep erre figyelmeztet bennünket, kettő dologra egyébként, az egyik az, hogy mennyire fontos az életünkben az Isten akarata, és a másik: mennyire fontos az életünkben a közösség és a közösség építésében az áldozatosság, a szolgálatkészség. Ez a két kérdéskör izgatta akkor nagyon a római egyház vezetését, és nem kis emberi harcok dúltak, hogy milyen egyházfőre lenne szüksége éppen ebben a helyzetben a világnak. Voltak, akik kardot rántottak és azt mondták, fiatalember kell, aki kemény szóval és tetemrehívással fordul a világ felé, a keresztény világ felé. Mások meg azt mondták, inkább egy átmeneti pápa, egy idős ember, aki ha nem is jól választunk, bele fog halni úgyis előbb-utóbb az életbe. És ez a szárny győzött, idős ember legyen, aki ebben a helyzetben egy átmeneti pápa lesz. Mert pápára szüksége van a Római Katolikus Anyaszentegyháznak, de ebben az esetben arra gondoltak, hogy egy idős ember léte abból a szempontból...

Ó, gyertek! Megvárjuk ezt a családot, mert most megjött a közösség egyötöde. Gyertek előre! Egy fészek! Éppen azzal kezdtük a szentmisét: a hívő nép mint közösség, és hát annyian voltunk vagy vagyunk, amennyien a ti jöttötök előtt itt voltunk. Most egy kicsit megnövekedett a nyáj.

No, elég az hozzá, tehát a zsinat akkor úgy döntött – nyilvánvaló, egymást meg kellett győzni a választóknak, a pápaválasztóknak is, hogy elfogadják ezt a szemléletet –, hogy egy idős ember legyen a pápa átmenetileg, aztán majd meglátjuk, tisztul a levegő, változások jönnek. Hát sajnos sokkal kevesebb

lett a változásból, mint gondoltunk. Mert ugye ez az öregember, ez az idős pápa, XXIII. János az egész világ ámulatára előállt a zsinat gondolatával. Ugye ez sajátos dolog volt, mert ez egy kicsit a protestáns testvéreinknek is üzenet volt, most ebbe a kérdésbe ne menjünk bele, mert messzire vezetne, hogyha ezzel foglalkoznánk mélyebben itt és most. De ez üzenet volt, mégpedig az az ősi igazság jelent meg ebben: Ecclesia semper reformanda, az Egyház mindig megújulásra szorul. Mint ahogy mindegyikünk élete is, mindegyikünknek nap mint nap újra kell gondolni a döntéseit, az élete irányát, jó úton járunk-e, hova vezet az utunk, amiről döntöttünk. És hát a zsinat nagy felháborodást jelentett a hitetlenek világában, ugyanakkor nagy várakozás előzte meg. És ennek a zsinatnak valóban volt egy csomó olyan új gondolata, amit még a mai napig sem tettünk istenigazából magunkévá.

Na most többek között, ahogy említettem, az egyik központi kérdés a nagy Egyház, a világegyház és az egyes kis közösségek. A legkisebb közösség két ember egymásra találása a házasságban és ebből a házasságból született egyedek, most hadd mondjam ezt így, a gyerekek, alkotják a legkisebb közösséget, amely közösségre épül a világ, épül az emberi élet. Hiszen ez a küldetésünk, hogy vegyük kezünkbe ezt az Isten adta gyönyörű világot, aztán azé a világ, aki elfoglalja. És ki tudja elfoglalni a világot? Az ember. És ebben a versenyben, úgy tűnik, az Egyház egy kicsit lemaradt. Miért? Mert a civilizált világ, főleg a technikai civilizáció világa nem csupán azért fogyatkozott meg létszámszerűen, mert rosszak vagyunk, hanem olyan módon vette igénybe a technikai civilizáció az emberi energiát, hogy egyszerűen elvitte az erőket, meg érvényesülés is megjelent különös erővel ebben a világban.

Afrikában amikor először jártam, akkor döbbsentem azon meg, ahogy láttam az ottani emberek munkatempóját, és akkor úgy föl is ágaskodott bennem valami, magamban ezt így fogalmaztam meg: ezek az emberek nem lesznek sztahanovisták, ugye volt ilyen mozgalom is a kommunista világban. De aztán rá kellett jönnöm nekem magamnak is, hogy ez egészen természetes olyan égőv alatt, ahol egy évből jó néhány hónapon át 50 fokos meleg is van, arról nem beszélve, hogy a műszaki elmaradottság miatt szinte mindent emberi erővel kellett elvégezni. A munkásoknak a tempóját magamnak így fogalmaztam meg: mint a lassított film. De nem is lehet másképpen, mert különben belehalnak. Ez se véletlen, hogy most is még az átlagos életkor olyan alacsony, mert önmagában kibírni azt a klímát, aztán még erő kifejtés is, fizikai erő.

Ugyanakkor rácsodálkozott a világ arra, hogy ez az öreg Egyház, hát persze hogy öreg az Egyház, mert régi közösség, és különösen a fiatal közösségek, emberi közösségek, pártközösségek, ugye ez az idő az, amikor burjánzott ez is, ezek csodálkoztak, hogy ez a vén Egyház ilyen új gondolatokkal tud előjönni. Többek között ennek a zsinatnak az egyik üzenete a Szűzanyával kapcsolatos igazsághalmaz volt. Ugyanis pont a reformáció miatt, ahol a szentek tisztelete és különösen a Mária-tisztelet egy csorbát szenvedett. Ugyanis ők azt mondták, hogy mi imádjuk Máriát. Hát a csudát imádjuk, néha még Istent se imádjuk eléggé. Persze Máriát könnyebb szeretni, mint Jézust, mert Mária sokkal jobban közülünk valónak ismert, mint Jézus, bármennyire is Ő is emberré lett értünk, de Mária úgy közülünk valónak tűnik sokkal, de sokkal jobban. És ugyanakkor az egyszerű gondolkodású ember közelebb tudott jutni Máriához, mint Jézushoz.

Nem véletlen, hogy a középkor egy ilyen adágiummal oldotta föl ezt a helyzetet, hogy per Mariam ad Jesum, Mária által Jézushoz. Ez egy nagy igazság, de a helyzetet nem oldotta meg ez az igazság, és a zsinat egy csomó rendelkezést hozott Mária küldetésével kapcsolatosan, és a legfontosabb üzenet volt: Mária társmegváltó. Ugye a Megváltó Jézus Krisztus, de a világmegváltó tervében a legnagyobb részt emberfiak közül Mária vállalt, hiszen ő Jézus anyja, a Megváltó édesanyja. És hát azért tudjuk, édesanyák tudják ezt, édesanyák a gyerekeikkel együtt boldogok és a gyerekeikkel együtt szomorúak, hát ez egészen természetes, és egészen magától értetődő az édesanyák szerepe. És azzal, hogy Mária társmegváltó, ezzel egy magas rangra emelte őt a zsinat, odaültette, ha lehet ezt így mondani, Jézus mellé. És hát erről sokat beszéltem már régebben is az évek alatt, most nyilvánvalóan ennél többet nem szeretnék.

De ez a mai ünnep szintén ebben a megújulási mozgalomban született: Mária, az Egyház Anyja. És az se véletlen, hogy Pünkösd második napjára tették ezt az ünnepet, hiszen Pünkösd az Egyháznak születésnapja. Mária meg az Egyház Anyja, hiszen az Egyház Krisztus titokzatos teste, ahogy Mária életet adott Jézusnak, a saját testében hordozta ki, mint minden édesanyja a gyermekét, a gyerekeit, hát ugyanúgy Mária hordozta ki Jézus Krisztust a Megváltót. És ugye ez a nagy misztérium, hogy a keresztyének közössége Krisztus titokzatos testét jelenti, vagyis mi élő közösséget alkotunk, a fej Jézus Krisztus, a

Megváltó, és mindazok, akik a megváltott világhoz tartozunk, akik a Megváltóhoz tartozunk, aki a fej, és ez a hozzátartozás egy titokzatos testet jelenít meg.

Az 1938-as Eucharisztikus Világkongresszus, ami itt Budapesten volt, annak például ez volt a központi üzenete: Krisztus titokzatos teste az Egyház. Vagyis mi nem csupán egy párt vagyunk, nem csupán egy emberi közösség, ami valamire vállalkozik, most ne a küldetését nézzük, hanem mi valóban a keresztség révén, éppen a tegnapi ünnep üzeni nekünk, a keresztségünk révén mi Krisztushoz tartozunk. Mert a Szentlélek Krisztus Lelke, a keresztségben Krisztus Lelkét kapjuk, és aki komolyan megkeresztelkedik, vagyis komolyan veszi a keresztyénységet, az Krisztus Lelkét hordozza, abban a krisztusi Lélek működik. A krisztusi Lélek pedig azt jelenti bennünk, hogy nem magunknak élünk, nem önző önmagunk vagyunk, hanem egymással közösséget alkotunk, egymásért élünk. Hát nem lehet közösséget teremteni magánzó emberekkel, ahol mindenki a maga érdekét nézi, a maga javát nézni, hát pontosan ez egy hitetlenségnek a rákfénje, individualizmus.

Tehát a Krisztus titokzatos teste azoknak a közössége, akik felnőttek arra, hogy egymással összetartozzanak. Mégpedig az egyetlen erő, ami képessé tesz erre bennünket, a bennünk lévő krisztusi Lélek, akiben megkeresztelkedtünk, befogadtuk ezt a Lelket. Nem kell ezt misztifikálni, roppant egyszerűen kell elgondolni, a krisztusi Lélek azt jelenti, hogy az ember nem magának él, hanem a férj a feleségéért, a feleség a férjéért, aztán, hogy a szülők a gyerekekért, a gyerekek a szüleikért és egymásért, és ezáltal betagozódunk egy nagy folyamatba, mégpedig az új életnek a folyamatába, ami sajnos rosszabb helyzetileg, mint akkor volt. És „Mária az Egyház Anyja” pontosan ezt jelenti, hogy Mária nemcsak Krisztust hozta a világra, hanem ha a keresztyének közössége a Krisztus titokzatos teste, akkor ennek a közösségnek az Anyja Mária, és ez nagyon logikus gondolkodás.

És akkor most csak a két üzenetet, ami ebből származik. Ugye az alapüzenet az volt, hogy minden család legyen egyház, kis egyház, és a nagy Egyház, a világ Egyháza pedig legyen család egyház. Ez az alapüzenet, és ez gyönyörű, hogy valamiképpen minden egyes család egymásnak a legfontosabb, a férfi és a feleség, a gyerekek a szüleiknek és a gyerekeknek a szüleik, tehát ez csodálatos egység, de ez legyen egyház, nem csupán emberi család, hanem az Egyházat jelenítse meg ez a család, majd mindjárt mondom, hogy mikor. És ugyanakkor a nagy Egyház az ne valami monstrum legyen, egy nehezen mozgó alakulat, hanem család legyen, vagyis minden ember a testvérünk. Nyilvánvaló, a testvériséget azzal kell megélnünk, akivel együtt élünk egymással, ne azzal akarjunk testvériségben élni, akivel sose találkozunk. Legfeljebb annak – egy afrikai népnek vagy egy akármelyik ország népének – a sorsa, helyzete az persze, hogy érint bennünket, ha bajban vannak, sajnáljuk őket és ha tudunk, segítünk nekik, ha boldogok és jól megy minden nekik, akkor örülünk velük együtt, ez természetes kellene, hogy legyen.

Ennek a központi gondolatnak, tehát hogy a kis család legyen egyházzá, a nagy Egyház pedig legyen családdá – nagyon-nagyon izgalmas! – és ennek a gondolatlátnak az egyik központi szereplője a Szűzanya mint anya. És itt hallottunk két jelenetet, hogy Mária együtt imádkozott az apostolokkal és várta a Szentlelket, egy másik jelenetben szent János evangélista az evangéliumát két kép közé, hogy így mondjam, helyezi el vagy telepíti. Az első kép Jézus első csodája a kánai mennezőn, és a másik Jézus utolsó csodája, ha szabad ezt így mondanom, az, hogy a kereszten kiszenvet, a kereszten meghal, odaadja értünk az életét. Hát ez a világ csodája, hogy az Isten értünk meghal, és Jézus oldalából született az Egyház, a szíve fájdalmából, a meghasadt szívéből született az új emberiség.

Szent János a két kép közé helyezi el az ő üzenetét, és a döntő mi? A döntő ott: Mária azt mondja, hogy elfogyott a bor, tegyétek azt, amit mond, amit mond Jézus a szolgáknak, azt tegyétek. Ez Máriának az egyik üzenete. A másik üzenete pedig: Jézus mindegyikünk megmentője, a Megváltó, és mi mindannyian ennek a Jézusnak leszünk a testvérei. És ahogy Jézus anyja, Mária, aki ott áll a kereszt tövéénél, Mária minden embernek az anyja, aki Jézus életáldozatából új életre támad, akit Jézus életáldozata megragad és ennek a Jézusnak a követőjeként tervezi meg az életét. Vagyis egymással való kapcsolatunkat, íme, itt jön a család egyház, meghatározza az, hogy az életünket is odaadjuk egymásnak, egymásért, akármennyibe kerül.

Testvérek, Máriának mint az Egyház Anyjának, ezért is írták elő, hogy azt a két szentírási részt halljuk ma, Mária egyik üzenete mindenkinek, hogy mi az Isten akarata, mennyire van a mi életünkben helye az Isten akaratának. Legyen meg a te akaratod, amint a mennyben, úgy a földön is – a Miatyánkban imádkozzuk,

ez azt a készséget jelenti. Mária egyébként: legyen nekem a te igéd szerint – fogadja el a megváltás művében a szerepet, legyen úgy, ahogy te akarod, Isten, mert te jobban tudod, hogy nekem mire van szükségem, mint én magam.

És itt van a mi gőgünk meg büszkeségünk, amikor nem vagyunk képesek alárendelni az akaratunkat Isten akaratának, aki biztos, hogy a javunkat akarja, hiszen Ő a szeretet Istene. Mária számára ez természetes volt, nekünk meg micsoda nehéz még azoknak az embereknek a jóakarata is odafigyelni, legyen az édesanyánk, édesapánk, barátunk vagy testvérünk, gyerekeink vagy szüleinkről lévén szó, az ő jóakaratok szavára odafigyelni, hogy ha kell, akkor a saját egyéni akaratomat alárendelem az ő akaratának. Ez a gondolkodás csak abból tud megnőni vagy kinőni, ha nekünk mindennél fontosabb az Isten akarata. Mert az Isten, a szeretet Istene csak jót akarhat nekünk, és ne legyünk olyan beképzelték, olyan gőgösök, hogy nem vagyunk képesek odarendelni az akaratunkat az Isten akaratához.

Ez az egyik központi üzenete Máriának, aki az Anya, aki sokkal, de sokkal jobban tudja minden embernél, az Anyánk, hogy nekem mire van szükségem, a gyerekeknek. És Mária odacsatol bennünket Istenhez: tegyétek azt, amit Ő akar, és biztos, hogy kisimulnak az utak és eltűnnek az akadályok. Ez az egyik üzenete az Egyház Anyjának.

A másik üzenete pedig: aki az anyád lesz – ott a kereszttövén Jézus mondja nekünk ezt, aki az életét adja oda értünk, mert szeret és az életünket szolgálja, annyira fontosak vagyunk neki, hogy minden áldozatot vállal. Máriának ez a másik üzenete: a szolgálat. Mária történetéből is elég sokat ismerünk, bár keveset ír róla a Szentírás, de akkor, amikor például a nagynénje nehéz helyzetbe kerül, abban a pillanatban tudja, hogy mi a dolga. Mennyire tudjuk mi azt, hogy mi a dolgunk akkor, amikor bajban van akárki, feleségem, férjem, gyerekeim, anyám, apám, barátom, a másik ember?

A második üzenet: mennyire fejlődött ki bennünk, fejlesztettük ki az önismeret és az önnevelés révén magunkban ezt a készséget, hogy egy közösség tagja tudjunk lenni. Nem pedig magánzók, akinek csak a saját akaratát fontos, hanem arra figyelni, mire van szüksége a másinak, hiszen érte, a másikért vagyunk, nem mi vagyunk a világ közepe. A másik se, de a testvérünk, összetartozunk, és ha arra figyelünk emberi kapcsolatainkban Jézustól és Máriától megtanulva, akkor boldogok is leszünk, nem csupán megoldódik tökéletesebben vagy kevésbé tökéletesen az életünk gondolja, baja, problémája.

Testvérek, ezen a mai ünnepen, az Egyház Anyjának az ünnepén ezen a két máriás igazságon gondolkodjunk el. Mennyire fontos nekünk az Isten akarata? Egyébként a családokban – most csak egy megjegyzésképpen mondom – azt legjobban mindenütt az anyja tudja. Az anyák, főleg sokgyerekes anyák azok gazdasági szakemberek egyrészt, másrészt pedig a szeretetnek a kiárasztói – Isten akarata. A másik a készség, hogy mennyire jutottunk arra, hogy csak akkor tartozhatunk össze egymással, ha tudunk szeretni, érte lenni, áldozatot hozni és ezáltal a szeretet egységében élni.

Testvérek, Mária üzenete ma. Folytassuk a szentmisét. A Fiúnak, Jézus Krisztusnak az életáldozata jelenik meg minden szentmisében. Ezért olyan fontos az ünnep, mégpedig a szentmisében és szentmisével megszentelt ünnep. Aki ezt nem veszi komolyan, az nem képesek ezeknek az értékeknek az elfogadására, amit Mária üzen nekünk, ami igazából Jézus megváltó művének az üzenete. Az isteni üzenet és az Anya üzenete egybecsend, mert Mária válasza: 'legyen nekem a te akaratod szerint' és 'íme, az Úr szolgálóleánya'.

+ **A M E N** +

Szentmise befejezése

Kedves testvérek! Isten áldása kísérjen bennünket, és ahogy én gyerekkoromban sokszor hallottam nagymamámtól, legyen mindegyikünknek helye a Szűzanya kötényében, a Szűzanya kísérő szeretetével járjuk az utunkat. Ezt a szentmisét a magyar nemzet lelki megújulásáért ajánlottam fel egy olyan világban, ahol azt hisszük, hogy a biztonságot csak a fegyverek által lehet elérni. Biztonságot egyedül csak az Isten oltalma alatt lehet elérni, azoknak az igazságoknak a birtokában, amelyek arról szólnak, hogy szeretettel vagyunk egymásért és egymás életét előmozdítjuk odaadásunk által.

+ **Á L D Á S** +